

Õiguskantsleri Kantselei

Maarja Krais-Leosk
Eesti Puuetega Inimeste Koda
epikoda@epikoda.ee

Teie 25.08.2026 nr

Meie 28.08.2026 nr 14-2/261986/2607050

Austatud Maarja Krais-Leosk

Palusite õiguskantsleril hinnata, kas vald on teinud abivajava lapse põhiõiguste (sh õigus haridusele) tagamiseks kõik, mida vald tegema peaks. Olete lühidalt kirjeldanud olukorda ning saatnud kirja ka Sotsiaalkindlustusametile ja Haridus- ja Teadusministeeriumile.

Kahjuks ei ole õiguskantsleril kohe võimalik Teie avalduse alusel asja uurima hakata, sest Te ei ole kinnitanud lapse esindamise õigust. Seaduse kohaselt on igaühel õigus pöörduda oma õiguste kaitseks avaldusega õiguskantsleri poole. Kui esitatakse avaldus teise inimese eest, tuleb avaldusele lisada esindusõigust tõendav dokument (õiguskantsleri seaduse (ÕKS) [§ 23 lg 4](#), [§ 25 lg 1](#)).

Mõistame, et kui lisaksite avaldusele lapse esindusõigust tõendava dokumendi, oleks õiguskantsleril võimalik selles asjas seisukoht kujundada. Seda võimalust kaalununa leiame siiski, et praegusel juhul õiguskantsler oma hinnangut ei annaks, vaid edastaks avalduse lahendamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile ning Sotsiaalkindlustusametile (ÕKS § 25 lg 4).

Haridus- ja Teadusministeeriumi ülesanne on teha järelevalvet koolide ja kooli pidajate ehk kohalike omavalitsuste tegevuse üle ([põhikooli- ja gümnaasiumi seaduse § 84 lg 1](#)). Nii on võimalik tagada, et haridus on kõigile kättesaadav ja võrdsetel alustel juurdepääsetav. Sotsiaalkindlustusamet teeb järelevalvet kohalike omavalitsuste sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi üle. Peale selle kontrollib amet, kas haldusaktid, mida vallad ja linnad on andnud sotsiaalhoolekande seaduse alusel, on õiguspärased ([sotsiaalhoolekande seaduse § 157 lg 3](#)).

Kuna lapsele tuleb kiiresti leida sobiv koolikoht ja perele korraldada vajalik abi, on praeguses olukorras kõige mõistlikum, et valla tegevust hindavad need asutused, kellele see ülesanne on seadusega pandud. Nii on võimalik lahendus leida võimalikult kiiresti ja tõhusalt (vajaduse korral teha vallale ettekirjutusi). Ühtlasi saab vältida seda, et sama küsimust lahendab üheaegselt mitu asutust.

Teie sõnul on lapsevanemale antud mõista, et ta peataks oma hooldusõiguse, et lapse saaks viia Tallinna hoiukodusse.

Selgitan, et lapsevanemalt saab hooldusõiguse ära võtta ainult kohus. Seda tehakse üksnes juhul, kui vanem kuritarvitab oma hooldusõigust ja ohustab sellega lapse heaolu, jätab lapse hooletusse, ei suuda täita oma kohustusi või ei suuda ära hoida ohtu lapsele, kui last ohustab oma käitumisega mõni teine inimene ([perekoonnaseaduse § 134 lg 1](#)). Kohus saab sellise otsuse teha siis, kui perele

korraldatud abi ei ole andnud tulemust või tõenäoliselt ei anna tulemust ([perekonnaseaduse § 135 lg 2](#)).

Loodan, et neist selgitustest on abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Liisi Uder
puuetega inimeste õiguste valdkonna juht
õiguskantsleri volitusel

Liisi Uder 693 8437
Liisi.Uder@oiguskantsler.ee